

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/39/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6116214932
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6116214932.3

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloleté deti D. H., nar. XX.XX.XXXX a D. H., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom ako matka, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, deti rodičov matky S. S. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXX/XX/i, XXX XX E., zastúpená advokátkou JUDr. Martinou Meszáros Bariakovou, so sídlom Bystrický rad 453/77, 960 01 Zvolen a otca doc. K. S. H., K., S., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/XX, XXX XX G. G., zastúpený advokátkou JUDr. Alexandrou Štefánikovou, so sídlom Komenského 12D, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o úpravu styku otca s maloletými deťmi, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 36P/173/2016-594 z 10. apríla 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. o úprave styku otca s maloletými deťmi a povinnosti matky deti na styk s otcom pripraviť a styk otcovi s maloletými deťmi umožniť, vo výroku III. o povinnosti matky informovať otca o skutočnostiach týkajúcich sa maloletých detí a v X. výroku o nároku účastníkov na náhradu trov konania zrušuje a v tomto rozsahu vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. o zrušení uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 36P/173/2016-317 z 19.10.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13CoP/3/2018 z 30. januára 2018, potvrdzuje.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie na návrh otca maloletých detí upravil jeho styk s maloletou D. a D. na každý druhý víkend v mesiaci - v sobotu od 13.00 hod. do 16.00 hod. za prítomnosti matky detí v mieste bydliska matky, prípadne na inom vhodnom mieste podľa dohody rodičov. Matke uložil povinnosť maloleté deti na styk s otcom pripraviť a styk detí a otca umožniť (výroky I. a II.). Výrokom III. bola matke uložená povinnosť informovať otca maloletých detí elektronickou formou prostredníctvom e-mailu vždy k poslednému dňu kalendárneho mesiaca v roku o zdravotnom stave, o výsledkoch v školskom zariadení, o školskom prospechu a mimoškolských aktivitách maloletých detí. Uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým v priebehu konania upravil súd prvej inštancie styk otca s maloletými deťmi na každú sobotu párneho týždňa v roku od 14.30 hod. do 16.00 hod. za prítomnosti matky súd prvej inštancie výrokom IV. zrušil. Výroky V., VI., VII., VIII. a IX. sa týkajú nároku znalkyne K. S. E., K. na znalečné, ktoré je likvidované podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie čiastočne zo zložených preddavkov rodičmi maloletých detí a časť nepokrytú preddavkami sú podľa rozhodnutia súdu povinní zaplatiť matka a otec detí priamo znalkyni. O nárokoch účastníkov na náhradu trov konania rozhodol výrokom č. X. súd prvej inštancie tak, že žiadnemu z nich nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1 Svoj vlastný postup pri vykonávaní dôkazov majúcich za cieľ zistiť skutočný stav veci ohodnotil súd prvej inštancie ako veľmi dôsledný a za nepochopiteľné až zarážajúce označil, že rodičia maloletých detí sa ani na základe rozsiahlych možností poskytnutých súdom a kolíznym opatrovníkom nedokázali dohodnúť na styku otca s maloletými deťmi napriek tomu, že v rozvodovom konaní v roku 2012 sľubovali,

že dohoda dosiahnutá v tomto smere bude. Vychádzajúc z článku 5 Základných zásad zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej aj „zákon o rodine“), kde je zakotvené, že pri rozhodovaní vo všetkých veciach týkajúcich sa maloletých detí je prvoradým hľadiskom ich záujem súd konštatoval, že nie je v záujme maloletých detí, aby sa otec s deťmi vôbec nestretával. Vzájomný styk rodičov a detí tvorí špeciálnu zložku rodičovských práv a povinností, pri ktorej zákonodarca preferuje dohodu rodičov o spôsobe a rozsahu úpravy styku a do tejto úpravy zasahuje len v špecifických a neštandardných situáciách, keď sa rodičia o tejto otázke nevedia dohodnúť. Prioritou v takomto konaní je záujem maloletých detí a snaha vytvoriť stav spravodlivej rovnováhy medzi záujmom detí a ich rodičov. Ak má rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti záujem participovať na jeho výchove a jeho povahové vlastnosti neodôvodňujú predpoklad, že bude na maloleté deti negatívne vplývať a je schopný sa o maloleté deti počas doby styku postarať, je v záujme maloletých detí takýto styk upraviť. Súd vysvetlil, že zisťovanie najlepšieho záujmu maloletých detí nemožno redukovať iba na poznanie ich vôle a predstáv o úprave styku. I keď názor maloletých detí je pri rozhodovaní súdu relevantným faktorom, tento názor má byť zohľadnený tak, aby rozhodnutie podporovalo zachovanie funkčných rodinných väzieb a všestranne pozitívneho vzťahu rodiča a detí. Znaleckým dokazovaním znalkyňou z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí súd zisťoval vhodnú formu a frekvenciu styku otca s maloletými deťmi. Podľa znalkyne maloleté deti majú neprimeranú moc nad svojim otcom a čiastočne aj nad svojou matkou. Deti kontrolujú a diktujú spôsob a rozsah vzájomných kontaktov, „zamestnávajú“ osoby vo výchovnom prostredí oboch rodičov, inštitúcie a odborníkov. Znalkyňa zistila, že prístup a súčasná starostlivosť ani jedného z rodičov neohrozuje zdravý telesný, duševný, mentálny a citový vývin maloletých detí. Vyslovila názor, že stretávanie sa detí s otcom je pre ich komplexný zdravý vývin prepotrebné. Zistila však, že deti majú zafixovaný odmietavý postoj k styku s otcom, ktorý nedokázalo prelomiť ani pôsobenie psychológa v rámci RPPS ÚPSVaR, preto odporučila uložiť obidvom rodičom výchovné opatrenie vo forme intenzívnej dlhodobej rodinnej terapie a poradenstva súbežne s psychoterapiou obidvoch maloletých u psychoterapeutky PhDr. Z. A.. Podľa znalkyne by po cca polročnej terapii sa mohol aplikovať model styku navrhovaný otcom bez prítomnosti matky a v jeho výchovnom prostredí. Otcovi detí znalkyňa odporučila, aby sa o deti staral osobne bez prítomnosti svojej priateľky.

1.2 Na odporúčenie znalkyne K.. S. E., K.. súd prvej inštancie dňa 01.10.2018 uložil rodičom a maloletým deťom výchovné opatrenie vo forme povinnosti absolvovať rodinnú terapiu a poradenstvo u K.. A. v trvaní 6 mesiacov. PhDr. Z. A. už 10.10.2018 oznámila súdu, že poradenský a terapeutický proces bol ukončený z dôvodu, že z odborného hľadiska nenapĺňal podmienky výchovného opatrenia stanoveného súdom.

1.3 Správami psychiatricky S.. I. V. mal súd prvej inštancie za preukázané, že sa obidve maloleté deti u tejto psychiatricky podrobili vyšetreniu so záverom nenútiť maloleté deti k stretávaniu sa s otcom a styk ponechať na báze dobrovoľnosti.

1.4 Kolízny opatrovník videl záujem otca stretávať sa s deťmi, ale vzhľadom na odmietavý postoj detí vyslovil pochybnosti, či bude rozhodnutie súdu o úprave styku vykonateľné. Pre prípad, že by napriek postoju maloletých detí súd styk upravil, odporučil pre zmiernenie situácie upraviť ho za prítomnosti matky, v ktorej deti cítia oporu, čo by bolo pre deti upokojujúce.

1.5 Súd prvej inštancie vypočul v konaní obe maloleté deti, ktoré zhodne uviedli, že sa s otcom stretávať nechcú z dôvodu, že keď sa aj s otcom stretli, tento sa im nevenoval, keď mu odporovali, kričal na ne a z otca majú strach, hoci im fyzicky nikdy neublížil. Vyslovili pranie, aby sa otec zmenil, začal ich chápať, aby sa im ospravedlnil.

1.6 Rozsudkom o rozvode manželstva rodičov maloletých detí vydaným Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 31P/108/2012 dňa 23.05.2012 mal súd prvej inštancie preukázané, že manželstvo rodičov maloletých detí bolo rozvedené a obe maloleté deti boli na čas po rozvode zverené do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich má zastupovať a spravovať ich majetok. Súd určil vyživovaciu povinnosť otca k maloletým deťom, o zvýšení ktorého koná aktuálne Okresný súd Banská Bystrica pod sp. zn. 36P/215/2016. Aj po rozvode manželstva zostali obaja rodičia rodičmi maloletých detí so všetkými právami a povinnosťami. Matke maloletých detí súd vysvetľoval, že v otcovi detí nesmie vidieť nepriateľa a k jeho priateľke „sokyňu“ a musí sa pre dobro detí naučiť komunikovať s otcom. Práve postoj matky obe maloleté deti negatívne vnímajú a je potrebné, aby deti prestali pociťovať traumu zo stretnutia sa s otcom. Otec detí má právo participovať na ich výchove, preto súd prvej inštancie o návrhu na úpravu styku rozhodol, ale v redukovanej forme oproti návrhu otca iba na každý druhý víkend v mesiaci (bez konkretizácie, ktorý víkend) iba na sobotu a to za prítomnosti matky, ktorú musí otec strpieť vzhľadom na vyjadrenie sa maloletých detí, ktoré v matke cítia oporu a to v bydlisku maloletých detí a matky, aby deti mali pocit bezpečia a prirodzeného prostredia s možnosťou realizovať stretnutie aj na iných

miestach, na ktorých sa musia rodičia dohodnúť, čo je predpokladom pre začiatok ich komunikácie. Súd prvej inštancie zdôraznil, že jeho snahou je docieľiť, aby otec mohol byť s deťmi proporcionálne rovnako ako matka a rodičom vyčítal, že ich vzájomná neústupnosť nevytvára predpoklady pre riadny zdravý psychický a fyzický vývoj maloletých detí. Rodičia svojim správaním ukrátili maloleté deti na ich práve žiť v usporiadaných rodinných vzťahoch.

1.7 K rozhodnutiu o povinnosti matky informovať otca detí o všetkých záležitostiach týkajúcich sa maloletých detí súd prvej inštancie uviedol, že v priebehu konania bolo zistené, že komunikácia medzi rodičmi je problematická, z tohto dôvodu považoval aj bez žiadosti otca za potrebné informačnú povinnosť matke uložiť.

1.8 Vzhľadom na úpravu styku rozhodnutím vo veci samej bolo potrebné zrušiť uznesenie o neodkladnom opatrení, ktorým sa úprava styku riešila počas konania.

1.9 Znalyni podávajúcej posudok na žiadosť súdu vznikol nárok na znalečné vo výške 694,48 €. Obaja rodičia zložili preddavok na trovy znaleckého dokazovania iba po 325,- €, preto bolo potrebné po uložení povinnosti učtárni okresného súdu vyplatiť znalečné znalyni z preddavkov rodičov, uložiť rodičom povinnosť doplatiť znalyni každému zvlášť po 22,24 €, aby znalečné bolo uhradené v celom rozsahu.

1.10 O trovách konania medzi účastníkmi rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „C. m. p.“).

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolania matka maloletých detí v rozsahu výrokov I. až IV. z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), g) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) vytykajúc, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku namietala tiež nesprávne a neúplné zistenie skutočného stavu veci. Rozhodnutie o úprave styku otca s deťmi, aj keď v prítomnosti matky, označila za nesprávne, rozporné s oprávnenými záujmami maloletých detí. Nesúhlasila s uložením povinnosti matke informovať otca o skutočnostiach na strane detí z dôvodu, že otca detí aj bez rozhodnutia súdu neodkladne, presne a výstižne o deťoch informuje formou, akou požaduje otec. Otec detí návrh na uloženie informačnej povinnosti matke nepodal. Matka nesúhlasí so zrušením uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 36P/173/2016-317 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13CoP/3/2018 z 30. januára 2018, v ktorom bolo otcovi detí aj maloletým deťom uložené podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu za účelom zlepšenia komunikácie otca s maloletými deťmi a jeho prístupu k nim. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozsudku neuviedol, či sa tento proces uskutočňoval, v akej frekvencii a aký bol výsledok uloženého výchovného opatrenia.

2.1 Otec sa s maloletými deťmi po rozvode v roku 2012 asi po dobu troch rokov bez problémov stretával aj za účasti jeho vtedajšej partnerky, ktorú maloleté deti akceptovali. Postupne sa situácia zhoršovala z dôvodu, že otec pracovne vyťažovaný bol pri styku s deťmi duchom neprítomný. Deti si všimli nezáujem otca a cítili sa zranené uprednostňovaním práce a budovaním kariéry. Otec vyžadoval od detí pochopenie pre situáciu, v akej sa nachádza (kariérne medzníky), ale deti záujem o politickú kariéru otca nemali. Za kameň úrazu označila matka necitlivé a nešetrné správanie sa otca k deťom, ktorý po predchádzajúcej známosti nadviazal vzťah so súčasou partnerkou a trval na tom, že styk sa bude realizovať vo štvorici. Od počiatku boli medzi deťmi a priateľkou otca antipatie, ktoré vyplynuli z postoja otcovej priateľky k dievčatám. Keď deti odmietali prítomnosť otcovej priateľky pri styku, žiadala matka otca, aby prítomnosť svojej priateľky zavádzal do života maloletých detí pomalšie, čo otec odmietol. V roku 2015, keď dievčatá odmietli ísť s otcom na dovolenku v U. práve kvôli jeho priateľke, otec deti oklamal, že jeho priateľka s nimi na dovolenke nebude, ale slovo nedodrжал a priateľku si na dovolenku priviedol. Po týchto skúsenostiach zo stretnutí s otcom odmietali maloleté deti chodiť k otcovi s odôvodnením, že sa v jeho prítomnosti a prítomnosti jeho priateľky necítia dobre. V čase, keď sa realizoval styk otca s deťmi na základe neodkladného opatrenia v prítomnosti matky, nechal sa otec unášať emóciami a nie najmilšie sa správal k maloletým deťom. Maloletej D. sa vyhrážal, že po dosiahnutí veku 14 rokov bude trestnoprávne zodpovedná aj za odmietnutie styku s otcom. Maloleté deti sú vo veku 15 a 12 rokov a dokážu prejaviť svoj názor. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy deťmi prejavovaný názor a nevysvetlil, z akého dôvodu sa neriadil ani odporúčaniami odborníkov. Znalkyňa ustanovená v konaní, psychologička K.. A. ani psychiatricka S.. V. neodporúčali, aby boli deti s ohľadom na ich psychický stav do styku s otcom donucované. U maloletej D. bolo diagnostikované depresívne

prežívanie práve toho, že otec napriek jej odmietaniu nalieha na realizáciu styku. Súd ani účastníci konania nepoznajú odpoveď na otázku, či a ak áno ako veľmi môže negatívne depresívne prežívanie D. ovplyvniť realizácia styku s otcom, aj keď v prítomnosti matky. To, že maloleté deti pred súdom vypovedali, že by pre ne bolo prijateľnejšie stretnúť sa s otcom v prítomnosti matky ešte neznamená, že takéto rozhodnutie súdu nemôže veľmi negatívne zhoršiť depresívne prežívanie D.. Maloletá D. sa cíti nepochopená a ponížená tým, že otec pred nimi prejavuje dlhodobu nadvládu a chváli sa tým, že ak nejde realizovať styk „podobrotky“, budú ho musieť realizovať na príkaz súdu. Ak chcel súd napriek výslovnému neodporúčaniu dopytovaných odborníkov nenútiť dievčatá do styku s otcom styk maloletých detí s otcom upraviť, mal nechať odborníkovi zodpovedať aj otázku, aký vplyv na prežívanie dievčat by nútená realizácia styku mala. Ak tak neurobil, vystavil tým minimálne maloletú D. (zrejme maloletú D., pretože u nej sa tvrdí depresívne prežívanie styku - poznámka odvolacieho súdu), že sa jej depresívne prežívanie zhorší. Bez zodpovedania otázky, či rozhodnutie o úprave styku a následná realizácia alebo výkon takéhoto rozhodnutia neovplyvní nepriaznivo deti, trpí dokazovanie súdu prvej inštancie nedostatkom, pre ktorý súd nedostatočne zistil skutkový stav veci. V prípade, že maloleté deti svoj odmietavý postoj k otcovi nezmenia, môže vykonateľné rozhodnutie priniesť matke do budúcnosti postih vo forme výkonu rozhodnutia alebo aj trestnoprávnej represie bez toho, aby tento stav akokoľvek zavinila. Výkon rozhodnutia by nemohol byť úspešný, ak by bolo preukázané, že matka deti nijako vo vzťahu k otcovi neovplyvňuje. Aj v znaleckom posudku bolo konštatované, že matka sa snaží deti motivovať, aby styk s otcom realizovali, ale bezúspešne. Je teda vopred zrejmé, že matka nedokáže splniť povinnosť deti na styk riadne pripraviť po fyzickej a psychickej stránke. Súd prvej inštancie mal vziať do úvahy, či matka objektívne s ohľadom na vek detí má možnosť v prípade striktnej úpravy styku plniť si súdom uložené povinnosti. Matka nesúhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že ak rodič, ktorému neboli deti zverené do osobnej starostlivosti nie je z hľadiska svojich povahových vlastností vylúčený zo starostlivosti o maloleté deti, je v záujme maloletých detí bez najmenších pochybností styk rodiča s deťmi upraviť. Matka je pobúrená tým, ako ju súd poučuje o tom, že v otcovi nesmie vidieť nepriateľa a v jeho priateľke sokyňu. Matka bola po rozvedení manželstva ochotná tráviť noc s maloletými deťmi v domácnosti otca, išla s ním aj na dovolenku, aby otec mohol tráviť čas s maloletými deťmi. Takto v harmónii prebiehal vzťah otca s deťmi po rozvedení tri roky, kým si otec vlastnými príčinami a nevhodným správaním sa k deťom a ohováraním matky vzťah s maloletými deťmi nepokazil.

2.2 Súd prvej inštancie prekročil svoju právomoc a svojvoľne rozhodol o povinnosti matky informovať otca o skutočnostiach týkajúcich sa maloletých detí. Otec nerozporoval vyjadrenie kolízneho opatrovníka v jeho správe z 3. apríla 2019, že „matka sa vyjadrila, že sa u nej otec na deti neinformuje“. Pokiaľ sa otec na deti dopytoval, matka mu vždy na jeho dopyt ochotne a veľmi obsiahne akékoľvek informácie poskytla a je ochotná naďalej tak robiť.

2.3 Matka žiada, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že styk otca s deťmi neupraví, prípadne rozsudok súdu prvej inštancie zruší a vráti na ďalšie konanie a rozhodnutie súdu prvej inštancie.

3. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky poukázal na predchádzajúce rozhodnutia súdu prvej inštancie neodkladnými opatreniami zo 14.11.2016 a 19.10.2017 a uložené výchovné opatrenie dňa 01.10.2018 na absolvovanie rodinnej terapie u K.. A., ktoré nevedli k zlepšeniu vzťahov medzi otcom a maloletými deťmi. Deti aj naďalej deklarujú odmietavý postoj k otcovi a ku kontaktu s otcom, čo potvrdili aj pri výsluchu na pojednávaní. Podľa Dohovoru o právach dieťaťa má dieťa právo na rovnocenný kontakt s oboma rodičmi a podľa vyjadrenia znalkyne ustanovenej v konaní je kontakt s otcom pre deti potrebný a nie je v záujme detí, aby styk s otcom upravený nebol. Ak deti otca odmietajú, je potrebné styk s otcom upraviť za prítomnosti matky, u ktorej deti cítia pocit istoty a bezpečia.

4. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sám nie je stotožnený s tým, že by úprava styku s maloletými deťmi mala prebiehať za účasti matky, napriek tomu výlučne v záujme maloletých detí nepodal voči rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie vo viere, že toto rozhodnutie súdu bude základom pre následné možné rozširovanie jeho styku s dcérami. Znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že zo strany otca žiadna potencionálna ujma na fyzickej či psychickej integrite maloletých detí nehrozí. Otec sa dobrovoľne podriadil psychologickému poradenstvu u dvoch psychológov. Matka dlhodobu neplnila povinnosti z neodkladného opatrenia, pokiaľ išlo o prípravu detí na styk s otcom a jeho samotnú realizáciu. Deti nikdy nedodrжали čas určený na styk a svojvoľne ho skracovali, dokonca len na niekoľko minút a od septembra 2018 akýkoľvek kontakt s otcom odmietajú. Súdom nariadené psychologické poradenstvo svojvoľne ukončila matka maloletých detí, čím potvrdila, že skutočným problémom aktuálneho stavu nie je otec a jeho komunikácia s deťmi, ale matka a jej dlhodobá

manipulácia detí proti otcovi. Matka v odvolaní výslovne klame pri popise ako prebiehal styk otca s maloletými deťmi po roku 2012, kedy bolo ich manželstvo rozvedené. Otec nevymeškal nikdy styk s deťmi z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti. Využíval každú voľnú chvíľu, aby mohol byť s deťmi, o čom svedčí aj zoznam aktivít zameraných na poznanie kultúry a histórie vlastnej krajiny, ktoré mali viesť deti k aktívnemu životnému štýlu a budúcemu aktívnemu občianstvu, tolerancii a porozumeniu. Matka sa týchto aktivít nezúčastňovala. Maloleté deti okrem súčasnej partnerky otca spoznali len jedinú predchádzajúcu známosť otca, s ktorou sa stretli len dvakrát, preto nemôže matka tvrdiť, že deti mali bezproblémový kontakt s jeho predchádzajúci partnerkami. Snaha matky o manipuláciu detí sa prejavila už pri jeho prvej známosti, ktorú nemohli stihnúť mať deti radi, keďže ju videli len dvakrát. Súčasnú partnerku predstavil otec deťom po 6 mesačnej známosti a vzťah detí a jeho partnerky F. bol prvé týždne, resp. mesiace úplne bezproblémový, dokonca vysoko pozitívny, o čom svedčí priložený fotomateriál. Postupne sporadicky prichádzali priamo od detí informácie v duchu „maminka ťa nemá rada a preto my s tebou nemôžeme byť kamarátky“, ktoré vyústili až do otvorene deklarovanej nenávisť detí nielen voči otcovej partnerke, ale aj otcovi samotnému a jeho najbližšej rodine. Žiadny traumatický zážitok detí s otcom, jeho partnerkou F., či blízkou rodinou a priateľmi nebol zistený psychologom a deti samotné ho vo svojich výpovediach vylúčili. Matka maloletých detí od roku 2009 až do rozvodu v roku 2012 žila v paralelnom vzťahu s iným mužom, čím spôsobila rozpad rodiny, ale opakovane odmietala žiadosť otca, aby sa spoločne stretli rodičia detí a ich súčasní partneri. Podľa názoru otca jediným racionálnym vysvetlením súčasného stavu opierajúc sa aj o psychologické posudky nachádzajúce sa v súdnom spise je dlhodobá nenávisťná manipulácia detí matkou, úplné zlyhanie vo výchove zo strany matky a v neposlednom rade matkou zle zvolený vzdelávací systém domácej školy spôsobujúci maximálnu možnú izoláciu detí, čo kriticky hodnotí aj psychologička Dr. A. vo svojom posudku. Východiskom z tejto situácie podľa názoru otca by bolo pravidelné stretávanie sa otca s deťmi v prirodzenom prostredí, okamžitá zmena vzdelávania detí a zároveň intenzívny psychologicko-poradenský proces primárne zameraný na matku detí a zlepšenie jej komunikácie s deťmi, otcom a jeho blízkou rodinou a blízkymi. Otec je presvedčený, že úloha oboch rodičov v živote maloletých detí je nezastupiteľná. Záujmom detí nepochybne je, aby boli v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote detí a je presvedčený, že aj ten druhý rodič je dobrým rodičom. V procese socializácie maloletého dieťaťa je nevyhnutná účasť oboch rodičov. Rodičovská zodpovednosť je prikázaná obom rodičom a priamo v zákone je zakotvená povinnosť detí ctíť si svojich rodičov a rešpektovať ich. Ku kritike matky na adresu súdu, že nerešpektoval názor maloletých detí otec opätovne poukazuje na rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, podľa ktorých právo maloletého dieťaťa vysloviť slobodne svoj názor vo veciach, ktoré sa ho týkajú, je jeho nepopierateľným právom, ale posúdenie záujmu v konečnom dôsledku prináleží súdu, ktorého úlohou je korigovať predstavy a názory maloletého dieťaťa o tom, čo je pre neho za danej situácie vhodné a čo nie. Navrhol potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o úprave jeho styku s maloletými deťmi.

4.1 Otec žiada potvrdiť rozsudok prvoinštančného súdu aj vo výroku o povinnosti matke informovať otca o maloletých deťoch. Matka v odvolaní opakovane klame, keď tvrdí, že otca neodkladne, presne a výstižne o deťoch informuje. Jedinú SMS a zároveň poslednú správu s krátkym textom otcovi zaslala v súvislosti s polročným vysvedčením 31.01.2019 a na otcovu požiadavku o doplnenie informácií už nikdy viac nereagovala.

5. V písomnom podaní z 28.06.2019, v ktorom matka reagovala na vyjadrenie otca a kolízneho opatrovníka k jej odvolaniu poukázala na to, že sa otec neustále dožaduje styku so svojimi dcérami, ale nemá jasno v tom, ako by chcel docíliť úpravu vzťahu s nimi. Otec neprijal odborné rady ani rady partnera matky ako sa správať k maloletým deťom. Dôkaz o vzájomnej interakcii otca a detí chýba len z dôvodu zaneprázdnenosti otca, ktorý sa na takomto pozorovaní vzájomných vzťahov s deťmi a matkou v rámci znaleckého dokazovania nezúčastnil. Matka si v rámci možnosti plnila povinnosti vyplývajúce z rozhodnutia súdu. Čas stretnutí vyplývajúci z posledného rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení nebol naplnený napriek enormnému úsiliu matky pri motivácii detí na stretnutie s otcom. Z posledných 5 stretnutí to bol práve otec, ktorý predčasne odišiel a opustil deti vo veľmi zlom citovom rozporení, keďže im nebol schopný rozumne odpovedať na ich otázky, bolesti, trápenia a dotazy, z čoho znervóznel, vyhrážal sa, zvyšoval hlas a jeho intonáciu a takto presadzoval len svoj názor. Problém medzi otcom a deťmi začal oveľa skôr než otec predstavil deťom svoju aktuálnu partnerku. Jej príchodom do života otca problémy eskalovali. Matka sa snažila aj prostredníctvom fotografií predkladaných otcom v konaní motivovať dcéry k stretnutiu s otcom s pripomienkou, že s otcom zažili aj mnoho pekného. Tieto fotografie potvrdzujú tvrdenie matky, že keď otec mal spoločný priestor s dcérami, nikdy nebol alebo len ojedinele bol s dcérami sám, väčšinou tento čas trávil aj v spoločnosti iných ľudí. Venovať sa výhradne dcéram a

tak budovať vzájomné puto u otca úplne absentovalo. Otcom uvádzaná premisa, že záujmom maloletých detí je, aby boli v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote detí môže platiť len za situácie, že dieťa samotné o rodiča, ktorému nie je zverené stojí a že s ním chce byť, ale rodič, ktorému je dieťa zverené zámerne neumožňuje stretnutie detí s druhým rodičom, čo však nie je tento prípad. Okrem holého textu zákona sa musí súd pri rozhodovaní opierať aj o zmysel a účel zákona a medzinárodných dohovorov zameraných na ochranu práv detí, iba tak môže dospieť k spravodlivému rozhodnutiu, ktoré bude naozaj v záujme maloletých detí, pretože akékoľvek príkazy, či striktné rozhodnutia súdu alebo konania proti vyjadrenému názoru detí môžu mať opačný účinok. Závery rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, na ktoré poukazuje otec, môžu platiť v prípade maloletých detí v omnoho nižšom veku než sú maloletá D. a D.. Matka trvá na svojom odvolaní.

5.1 V priebehu konania sa matke javilo, že kolízny opatrovník, ktorý má chrániť záujmy maloletých detí po zistení, že opatrenia zo strany súdu, či samotného kolízneho opatrovníka neviedli k náprave vzťahov medzi otcom a maloletými deťmi, je proti úprave styku otca s deťmi. Matka nechápe, prečo sa kolízny opatrovník odklonil od svojho pôvodného postoja prioritne ochrániť deti pred ďalším prežívaním stresových situácií pri nútenej realizácii styku s otcom.

6. Kolízny opatrovník v reakcii na výčitku matky vo vyjadrení uviedol, že v priebehu konania poukazoval na odmietavý postoj detí k styku s otcom, ale vzhľadom na vyjadrenie znalkyne, že pre zdravý vývoj detí je potrebné, aby sa deti s otcom stretávali navrhol styk s deťmi upraviť za prítomnosti matky.

7. Otec v ďalšom vyjadrení opäť obviňuje matku z klamstva o tom, kedy a z akých príčin vznikli problémy vo vzťahu medzi otcom a maloletými deťmi, keď pôvodne tvrdila, že zlomom bolo predstavenie aktuálnej partnerky otca deťom a pod ťarchou predložených dôkazov otcom uvádza, že problémy eskalovali postupne. Nepravdivé je tvrdenie matky, že všetky stretnutia s deťmi absolvoval otec v spoločnosti iných osôb. Otec vie dokázať, že značnú časť týchto výletov či liečebného pobytu s D. v roku 2009 absolvoval úplne sám, na rozdiel od matky, ktorá si už v roku 2009, t. j. tri roky pred rozvodom na poslednú tretinu liečebného pobytu priviedla súčasného partnera v čase, kedy otec detí bol s jej rodičmi a mladšou dcérou na dovolenke v N.. Matka klame aj o tom, že ponúkla akékoľvek riešenia na zlepšenie vzťahu otca a detí, pri konštatovaní o údajnej zaneprázdnenosti otca pri pozorovaní jeho interakcie s deťmi v rámci znaleckého dokazovania. Otec uviedol, že nebol oboznámený s časovým harmonogramom znaleckého dokazovania, že sa v ňom počítá aj so sledovaním interakcií s deťmi. Matka klame aj v konštatovaní, že by otec stretnutie s deťmi ukončil predčasne sám; vždy tomu predchádzala snaha o vyprovokovanie, hádky zo strany detí a útek detí k vedľajšiemu stolu s matkou. Aj preto považuje otec stretávanie sa s deťmi v prítomnosti matky za kontraproduktívne. Matka sa snaží navodiť dojem, že chyba je v každom inom než v nej samotnej. Otec pritom bezvýhradne pristúpil na akékoľvek odporúčania či nariadenia zo strany súdu, matky, sociálnej kurately a psychologičiek, vrátane požiadavky, aby na deti v tejto fáze netlačil, čo znamená, že otec svoje deti už takmer rok nevidel s výnimkou emotívneho stretnutia na súde, pritom matka za celé roky neurobila nič, čo by situáciu zlepšilo a tvrdohlavo odmieta stretnutia vo formáte otec, matka, partneri, deti, ktoré otec na základe odporúčaní psychológov dlhodobo navrhuje. Za bezdôvodné ukončenie nariadenej rodinnej terapie matkou nenesie matka žiadne dôsledky. Realitou je však nulový kontakt detí s otcom, čo možno považovať za krajne nespravodlivé. Maloleté deti odmietajú kontakt nielen s otcom, ale odmietnutie rozšírili aj na starých rodičov z otcovej strany, ktorí svoje vnúchatá nevideli už viac ako dva roky.

8. Matka v písomnom podaní z 11.10.2019 popiera tvrdenie otca, že by svoje deti temer rok, s výnimkou emotívneho stretnutia na súde nevidel a že matka neurobila celé roky nič preto, aby sa situácia vo vzťahu detí a otca zlepšila. Otec videl deti dva dni pred podaním svojho vyjadrenia 20. júla 2019 na konci divadelného tábora spojeného s divadelným predstavením, v ktorom účinkovali obe deti, kde otca pozvala matka. Matka netvrdí, že jedno stretnutie v priebehu roka zo strany otca s deťmi je postačujúce. Je to však odraz reality, ktorú prezentuje otcovi už roky a od začiatku konania v zmysle toho, ako sa vyvíjal a vyvíja vzťah otca a detí a ako sa pod tlakom okolností dosiahol stav, na ktorý poukazuje aj vyjadrenie maloletej D. adresované otcovi a odpoveď otca na list D..

9. Matka maloletých detí podala odvolanie len proti časti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté výrokmi I. až IV. o úprave styku otca s maloletými deťmi, jej informačnej povinnosti a zrušení uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 36P/173/2016-317 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13CoP/3/2018 z 30. januára 2018.

9.1 Konanie o úpravu styku rodiča s maloletým dieťaťom je konaním vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti upraveným v Civilnom mimosporovom poriadku, ktoré podľa § 23 ods. 2 C. m. p. môže začať aj bez návrhu. V konaniach, ktoré môže súd začať aj bez návrhu, môže súd prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac než čoho sa domáhajú (§ 40 C. m. p.) a takéto konanie vykazuje odlišnosti aj v rámci odvolacieho konania v tom, že odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania ani odvolacími dôvodmi (§ 65 a § 66 C. m. p.) a účastníci konania za účelom zistenia skutočného stavu veci môžu aj v odvolacom konaní uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 C. m. p.). Aj v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku musí súd z úradnej povinnosti skúmať existenciu väd konania pred súdom prvej inštancie, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z ustanovenia § 68 C. m. p. vyplýva odvolaciemu súdu oprávnenie zopakovať alebo doplniť dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci.

10. Rešpektujúc ustanovenia Civilného mimosporového poriadku upravujúce konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých a ustanovenia Civilného sporového poriadku, ktoré podľa § 2 ods. 1 C. m. p. platia aj na konania podľa Civilného mimosporového poriadku, ak v Civilnom mimosporovom poriadku nie je uvedené inak, prejednal odvolací súd v dôsledku odvolania matky vec iba v rozsahu vyplývajúcom z výrokov rozhodnutia okresného súdu označených číslami I., II., III., IV. a X. osobitne namietanými a sponchybnými matkou v odvolaní z dôvodu, že proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vyplatiť odmenu znalkyni PhDr. S. E. z preddavkov zložených rodičmi a uloženiu povinnosti doplatiť znalkyni v rovnakom pomere odmenu v časti nekrytej preddavkom, žiaden z účastníkov nenamietal. Civilný mimosporový poriadok osobitnú úpravu o nároku znalkyne ako osobe zúčastnenej na konaní na náhradu trov konania neupravuje, z tohto dôvodu pri rozhodovaní o nároku znalkyne na náhradu trov vynaložených na vyhotovenie znaleckého posudku je potrebné postupovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku o náhrade trov konania. Rozhodnutie o nároku znalkyne na náhradu trov konania nepovažoval odvolací súd za závislý výrok na rozhodnutí o veci samej, na rozdiel od výroku o nároku účastníkov konania na náhradu trov konania z dôvodu, že povinnosť strán hradiť trovy dôkazu vyplýva z ustanovenia § 253 C. s. p. a len o náhrade trov konania, ktoré vynaložila strana/účastník sa rozhoduje medzi stranami/účastníkmi sporu podľa výsledku konania. Niet dôvodu, aby znalkyňa čakala na vyplatenie odmeny za znalecký posudok do skončenia konania vo veci samej a aby o jej nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté až v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí podľa § 262 ods. 1 C. s. p.

11. Po preskúmaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p.) z dôvodu, že rozsah vykonaného dokazovania, ktoré je potrebné v konaní vykonať, presahuje rámec odvolacieho konania dospel odvolací súd k názoru, že odvolanie matky je čiastočne dôvodné vo vzťahu k výrokom č. I., II. a III o úprave styku otca s maloletými deťmi a povinnosti matky informovať otca o deťoch, v ktorej časti podľa § 389 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, vrátane závislého výroku o trovách konania účastníkov (§ 379 písm. a/ C. s. p.) a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. (ktorý má charakter uznesenia, aj keď je súčasťou rozsudového výroku) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdil.

12. Konanie vo veci úpravy styku otca s maloletými deťmi začalo na návrh otca maloletých detí 9. augusta 2016. Dôvodom podania návrhu bolo, že v konaní o rozvod manželstva vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31P/108/2012 nebol upravený styk otca s maloletými deťmi, ktoré boli zverené do osobnej starostlivosti matky keď rodičia prehlásili, že úprava styku rozhodnutím súdu potrebná nie je, keďže sa o stretávaní otca s maloletými deťmi dohodnúť vedú. V návrhu otec detí uvádzal, že problémy v stretávaní sa s maloletými deťmi sa začali objavovať od roku 2015, kedy matka tvrdila, že otec oklamal deti, že na dovolenku do U. jeho partnerka F. nepôjde, a predsa tam bola a deti sa na tejto dovolenke necítili dobre. Už v roku 2016 tvrdila matka vážne psychické problémy maloletej D. vyplývajúce z kontaktu s otcom. Z dôvodu tvrdených psychických problémov u maloletej D. matka ponechávala rozhodnutie o tom, či sa styk otca s maloletou D. uskutoční alebo nie, na rozhodnutie maloletej D.. Z postoja matky k úprave styku otca s maloletými deťmi vyplývajúcej z komunikácie medzi rodičmi (priložený k návrhu na začatie konania) vyplýva, že ingerencia súdu vo vzťahu k styku otca s deťmi potrebná je z dôvodu, že sa rodičia na úprave styku dohodnúť nedokážu. Pravdivé je tvrdenie matky, že už v roku 2015 upozorňovala otca na jeho nevhodný prístup k maloletým deťom pri stretnutí a žiadala otca, aby bol opatrný „s F. (alebo akoukoľvek nastávajúcou priateľkou)“, aby „zabrzdil“ a venoval sa deťom a deťom poskytol to, čo očakávajú: istotu, lásku, úprimnosť a oporu. V júli 2016 matka žiadala

otca, aby si našiel k deťom cestu, ktorá bude schodná aj pre ne bez stresu, nátlaku a trápenia a oznamuje otcovi, že maloletá D. povedala, že by sa radšej podrezala, ako by bola u otca. K vyjadreniu k návrhu otca na úpravu styku priložila matka maloletých detí správu psychiatra pre deti a dorast S.. I. V. zo 06.06.2013 so záverom (okrem iného) emočné a iné behaviorálne poruchy so začiatkom v detstve, ako aj ďalšie správy od S.. I. V. zo 14.12.2015, 25.01.2016, podľa ktorých emočné a iné behaviorálne poruchy u maloletej D. pretrvávajú a S.. V. konštatuje aj depresívny vývin u maloletej D. a dáva na zváženie úpravu styku s otcom vzhľadom na výraznú neurotizáciu dieťaťa pri styku. Znalčka K.. S. E., K.. z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí ustanovená v konaní súdom prvej inštancie v znaleckom posudku č. 14/2018 po vyšetrení maloletej D. tiež konštatuje neurotické prežívanie - smútok, neistotu, plačlivosť, negatívne sebahodnotenie, strach z neurčitého ohrozenia, suicidálne myšlienky, pocity nudy, problémy s koncentráciou pozornosti, poruchy spánku, nechutenstvo, osamelosť, strach z budúcnosti, z neznáma, z nepochopenia, o česť.

13. Matka maloletých detí už vo vyjadrení k znaleckému posudku K.. S. E., K.. spolu s námietkami proti jeho záverom žiadala, aby znalčka objektívne zhodnotila pôsobenie stretávania sa detí s otcom proti ich vôli v súvislosti s ich aktuálnym zdravotným stavom preukázaným správami psychiatričky S.. V., ktorá v súvislosti so stykom maloletých detí s otcom konštatovala negatívne emočné prejavy u detí a napätie ústiace do neurotizácie s potrebou nasadiť medikamentóznú liečbu. Znalecký posudok K.. S. E., PhD. bol vypracovaný v júni 2018. Na súdom položenú otázku č. 4: Aký vplyv má stretávanie sa maloletých detí s otcom na ne? Znalčka odpovedala len tak, že aktuálne má stretávanie maloletých detí s otcom sporný efekt. Na jednej strane sú deti s otcom predsa len v nejakom kontakte, na druhej strane „vynútené“ stretávanie posilňuje u oboch detí pocit ich dôležitosti, výnimočnosti, moci nad otcom a svojim spôsobom aj nad matkou. Súdom prvej inštancie nevy počul znalčku ani nepožiadala o doplnenie znaleckého posudku za účelom zodpovedania otázky vplyvu styku maloletých detí s otcom na ich psychiku a vysvetlenia, čo rozumie znalčka pod pojmom „sporný efekt“. Po vypracovaní znaleckého posudku kolízny opatrovník vykonal v septembri 2018 pohovor s maloletými deťmi, kde zistil, že maloleté deti prežívajú styk nariadený súdom s úzkosťou, styk netrval určenú dobu z dôvodu, že sa končil hádkou a krikom. Na odporúčanie znalčky nariadil súdom prvej inštancie uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 1. októbra 2018 výchovné opatrenie vo forme povinnosti rodičov a maloletých detí absolvovať rodinnú terapiu a poradenstvo u K.. Z. A., psychologičky a psychoterapeutičky z ambulancie poradenskej psychológie a psychoterapie, so sídlom v Banskej Bystrici. Na dopyt súdu k realizácii výchovného opatrenia K.. Z. A. dňa 10.12.2018 oznámila, že realizácia výchovného opatrenia bola zahájená 19. októbra 2018 a prebiehala formou individuálnych stretnutí s rodičmi a maloletými deťmi z dôvodu, že matka maloletých detí už v úvodnom stretnutí zaujala negatívny postoj k spoločným stretnutiam s otcom v rámci poradenského a terapeutického procesu. Na základe analýzy vnímania situácie zo strany detí vyslovila K.. Z. A. podozrenie, že komunikácia otca s deťmi nebola vždy na úrovni zrelej a uvedomenej komunikácie rodič - dieťa. Situačné vyčítavé postoje zo strany otca voči deťom a kritické postoje voči matke prezentované pred deťmi podnecovali obranné mechanizmy detí a zároveň posilňovali ich výraznú vzťahovú preferenciu voči matke v rodičovských väzbách. Uviedla, že v poradenskom procese nebolo otcovi doporučené pokračovať v násilnom a vynútenom stretávaní sa s deťmi vzhľadom k tomu, že sa týmto spôsobom výrazne a dlhodobo deštruuje ich vzájomný vzťah a negatívny postoj detí sa tým posilňuje. K.. Z. A. vo vzťahu k postojom matky uviedla, že nevyjadruje pred deťmi jednoznačne záujem na udržaní ich kontaktu a renováciu vzťahovej línie s otcom. Matkou percipované ohrozenie detí a možnosť ich traumatizácie so styku s otcom podľa K.. Z. A. nebolo preukázané psychologickým vyšetrením. Traumatický zážitok z kontaktu detí s otcom dala K.. Z. A. do súvisu s postojom matky fyzicky prítomnej pri stretnutiach otca s deťmi a tento postoj bol prenášaný aj na deti. K.. Z. A. vyslovila názor, že pokračujúca neurotizácia maloletých je dôsledkom dlhodobého stresu z vnímania konfliktného nastavenia rodičov, ich neprimeranej vzájomnej komunikácie a nejednotnej rodičovskej funkčnosti, ako aj dôsledkom dlhodobého tlaku na stretávanie sa otcom bez úpravy vzťahových konštelácií. Z odborného hľadiska považuje za prioritu úpravu komunikácie rodičov, korekciu ich vzťahov ako nevyhnutnú podmienku v súvislosti s perspektívne možnou zmenou postojov detí vo vzťahu k otcovi. Poradenský proces ukončila K.. Z. A. z dôvodu neochoty matky absolvovať spoločné stretnutie s otcom detí s odôvodnením, že individuálne stretnutia s rodičmi nemôžu naplniť ciele rodinnej alebo párovej terapie a zároveň tým aj ciele výchovného opatrenia. Pokračovanie v súdom nariadenom výchovnom opatrení označila za neproduktívne bez možného vplyvu na zmenu aktuálnej situácie.

14. Kolízny opatrovník v priebehu celého konania pracoval s rodinou. Vo februári 2019 znovu povolal celú rodinu na pohovor. Dostavila sa len matka s maloletou D., podľa zápisu maloletá D. na pohovor neprišla z dôvodu, že celú situáciu prežíva stresujúco a otec sa neustanovil pre pracovnú vyťaženosť. Pri pohovore dňa 18. februára 2019 maloletá D. opätovne uviedla, že na stretnutia s otcom chodiť nechce a aj keby súd upravil styk s otcom, chodiť tam nebude z dôvodu, že otec na deti kričí, hovorí škaredo o maminke a hovorila aj o svojich pocitoch, keď musí rozprávať o otcovi, o svojich zážitkoch zo styku, ako vníma jeho pohľady, že sa cíti pritom „príšerne“. Odmietavý postoj k otcovi vyjadrili maloleté deti D. a D. aj na pojednávaní dňa 10. apríla 2019 pred súdom prvej inštancie.

15. Na rozhodnutie vo veci aplikoval súd prvej inštancie ustanovenia § 25 ods. 1, 2, 3, 4 zákona o rodine, ktoré umožňujú rodičom dohodnúť sa o úprave styku s malolekým dieťaťom a pre prípad, že dohoda o úprave styku dosiahnutá nebude, zakotvuje právomoc súdu upraviť styk rodičov s malolekým dieťaťom autoritatívnym rozhodnutím. V súlade s § 43 ods. 1 zákona o rodine súd vypočul vo veci maloleté deti, aby zistil ich názor na vec, ktorá sa ich týka. S poukazom na článok 5 zákona o rodine vysvetlil súd prvej inštancie, v čom spočíva záujem dieťaťa, na ktorý musí súd pri každom svojom rozhodnutí prihliadnuť. V bode 27 odôvodnenia uviedol, že styk malolekých detí s otcom upravil napriek názoru malolekých detí, že súd by takéto rozhodnutie vydať nemal s odôvodnením, že zamietnutím návrhu na úpravu styku otca s malolekými deťmi by došlo ešte k väčšiemu odcudzeniu otca a detí a mohlo by to vyústiť až do pretrhnutia väzieb medzi deťmi a otcom.

16. Pravú príčinu zhoršenia vzťahov medzi otcom a malolekými deťmi sa podľa názoru odvolacieho súdu v konaní zistiť nepodarilo a zrejme ani ďalším dokazovaním zistiť nedá, pretože každý z účastníkov tvrdí svoju pravdu a neuznáva argumenty druhej strany. Nie je ambíciou tohto konania o úpravu styku zisťovať, z čoho pramení averzia medzi rodičmi navzájom a medzi otcom a malolekými deťmi. Cieľom konania o úpravu styku je zabezpečiť, aby otec, ktorému zo zákona svedčí zodpovednosť za výchovu malolekých detí, mal možnosť podieľať sa na ich výchove a zabezpečiť právo malolekých detí na zachovanie ich vzťahu k obidvom rodičom podľa § 24 ods. 4 zákona o rodine a článku 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa uverejneného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod publikačným číslom 104/1991 Zb. Odvolávať sa na právo dieťaťa na zachovanie vzťahu k rodičovi je príliehavé iba v prípade, ak dieťa o zachovanie tohto práva záujem má a vo výkone tohto práva bráni druhý rodič. V prejednávanej veci jednoznačne maloleté deti záujem o obnovu a rozvíjanie vzťahu s otcom nemajú, výslovne ho odmietajú. Odvolací súd nepopiera závery súdnej praxe, či už slovenských súdov alebo českých súdov, na ktoré poukazuje otec detí opakovane z dôvodu predchádzajúcej spoločnej právnej úpravy, podľa ktorej je potrebné vypočuť si názor dieťaťa, ale vyhodnotiť najlepší záujem dieťaťa prináleží súdu. Tieto závery je však potrebné vzťahovať vždy na konkrétny prípad.

17. Maloletá D. dňa 24.09.2019 dosiahla vek 15 rokov a maloletá D. 10.07.2019 vek 12 rokov. Z výpovede malolekých detí vyplýva, že maloletá D. kopíruje vyjadrenia maloletej D.. Maloletá D. bude mať onedlho 16 rokov a to je vek, ktorý už zákony Slovenskej republiky považujú za vek preukazujúci osobnostnú vyspelosť, keď osobe staršej ako 16 rokov dovoľuje zákon o rodine v § 11 ods. 1 aj uzavretie manželstva a súčasne nadobudnutie plnoletosti podľa § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka, dokonca aj priznanie rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa (§ 29 ods. 1 zákona o rodine). Tým chce odvolací súd poukázať iba na to, že názoru dieťaťa vo veku nad 15 rokov musí byť venovaná primeraná pozornosť a rozhodnutie proti vôli takéhoto dieťaťa musí byť riadne odôvodnené a podložené dostatočnými dôkazmi. Z fotografií priložených otcom k odvolaniu sa nejaví pravdivé tvrdenie matky, že od počiatku sa prejavovala antipatia medzi malolekými deťmi a súčasnou partnerkou otca F. (za predpokladu, že fotografie otca datované 14. mája 2016, 29. mája 2016 a 4. júna 2016 zobrazujú skutočnosť) z dôvodu, že sa na týchto fotografiách javia deti v pohode a šťastné. Zo správ kolízneho opatrovníka, K. Z. A. a znaleckého posudku sa odvolaciemu súdu javí, že problémový je vzťah medzi rodičmi malolekých detí, matka otvorene prejavuje odmietavý postoj k otcovi aj v prítomnosti malolekých detí a deti postoj matky kopírujú. Za tejto situácie nebolo podľa názoru odvolacieho súdu vhodné a veci prospešné upraviť styk malolekých detí s otcom za prítomnosti matky. Realizácia styku týmto spôsobom na základe rozhodnutí súdu prvej inštancie v priebehu konania neodkladnými opatreniami nevedla k zlepšeniu vzťahov medzi otcom a malolekými deťmi, naopak k prehĺbeniu rozporov. Matka síce v odvolaní neuvádza, či by bola ochotná prijať v mieste svojho bydliska, ktoré je zároveň bydliskom malolekých detí, otca malolekých detí, ale pre účely reálneho výkonu rozhodnutia sa mal súd prvej inštancie dopytovať matky aj na jej súhlas so vstupom otca do jej obydľia.

18. Otec v priebehu konania viackrát uviedol, že maloleté deti majú veľmi dobrý vzťah s jeho (nepomenovanou) mladšou sestrou a preukazuje to aj fotografiami z výletov v rôznom období. Ak dobrý vzťah medzi sestrou otca a maloletými deťmi aktuálne pretrváva, mohol súd za účelom zistenia príčin odmietavého postoja maloletých detí k styku s otcom a vhodnú úpravu styku vypočítať ako svedkyňu označovanú mladšiu sestru otca a výsluchom tejto svedkyne a maloletých detí zistiť, či by bolo možné realizovať styk otca a detí za prítomnosti tejto osoby, ak styk za účasti matky odborníci označujú za kontraproduktívny.

19. Odvolací súd je toho názoru, že pre rozhodnutie o úprave styku otca s maloletými deťmi nebol zistený skutočný stav veci pre nevykonanie dôkazu navrhnutého matkou (doplniť znalecké dokazovanie za účelom zistenia, ako bude vplývať súdom vynútený styk s otcom na maloleté deti) a z tohto dôvodu nemohol súd prijať správne rozhodnutie pre realizáciu styku vo forme, ktorá by zodpovedala záujmom maloletých detí.

20. Sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa nie je len povinnosťou, ale aj právom rodiča (§ 28 zákona o rodine). Otec ako rodič má právo na styk so svojimi deťmi nielen za účelom, aby plnil povinnosti rodiča pri výchove a výžive, ale aj za účelom nasýtenia vlastných emočných potrieb. Pokiaľ má svoje deti rád, je prirodzené, že mu chýbajú a chce sa s nimi stretávať. Nie je možné opomenúť povinnosti uložené maloletým deťom v § 43 zákona o rodine, medzi ktoré patrí aj povinnosť prejavovať svojim rodičom primeranú úctu a rešpekt a odvolací súd konštatuje, že maloleté deti si túto povinnosť neplnia. Zákon o rodine poskytuje súdu prostriedky na nápravu rodinných vzťahov vo forme výchovných opatrení alebo aj prísnejších opatrení vo forme zmeny výchovného prostredia, pokiaľ je to potrebné. Rodičia môžu zabrániť takýmto zásahom súdu úpravou vlastných vzťahov a primeraným usmernením správania sa maloletých detí.

20.1 Odvolací súd za účelom doplnenia dokazovania na otázku ako by vplýval súdom určený styk proti vôli maloletých detí na ich psychiku a aká forma styku by bola najvhodnejšia v prípade, ak napriek odmietaniu maloletých detí je potrebné rozhodnúť o styku otca s maloletými deťmi zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v časti I. a II. výroku a v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie vec na nové konanie a rozhodnutie. Súd prvej inštancie doplní dokazovanie výsluchom znalkyne K.r. S. E., PhD., ktorá podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočne zodpovedala otázku č. 4 položenú súdom prvej inštancie a to po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu preukazujúcim vývoj udalostí od podania znaleckého posudku. Súd prvej inštancie vypočíta ako svedkyňu mladšiu sestru otca, o ktorej otec v konaní uvádzal, že má s maloletými deťmi dobrý vzťah a spolu sa stretávajú na otázky, ako sa prejavovali maloleté deti v styku s otcom, či sa realizoval niekedy styk aj za prítomnosti súčasnej partnerky otca F. a vypočítavanej svedkyne, ako sa deti správali pri tomto styku a či by bola ochotná asistovať pri styku otca s deťmi v budúcnosti. V závislosti od zistených skutočností vykoná za účelom zistenia skutočného stavu veci súd prvej inštancie aj ďalšie dôkazy, ak to bude potrebné a vo veci opätovne rozhodne. Vzhľadom na predložené nové dôkazy v odvolacom konaní by sa maloleté deti mali vyjadriť, či je dôvodom na odmietanie styku s otcom jeho partnerka F. ako to tvrdí matka alebo spôsob realizácie styku, ktorý popisujú deti, že sa im otec nevenuje.

21. Nesprávna je argumentácia matky v odvolaní vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie výrokom III., ktorým bola matke uložená povinnosť otca maloletých detí informovať o skutočnostiach týkajúcich sa maloletých detí. Právomoc súdu rozhodnúť vo veci starostlivosti súdu o maloletých vyplýva z § 3 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súdy prejednávajú a rozhodujú súkromno-právne spory a iné súkromno-právne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Vec starostlivosti súdu o maloleté deti je vecou súkromno-právnu a postup súdu pri prejednaní a rozhodovaní takejto veci upravuje Civilný mimosporový poriadok. Vyplýva to z ustanovenia § 1 C. m. p. (podľa tohto zákona súdy prejednávajú a rozhodujú veci ustanovené v tomto zákone) a prvej hlavy druhej časti Civilného mimosporového poriadku, kde Civilný mimosporový poriadok radí medzi rodinnoprávne veci prejednávané podľa Civilného mimosporového poriadku aj konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, pričom právo rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na pravidelné informovanie sa o maloleťom dieťati možno podriaďovať pod ustanovenie § 111 písm. p) Civilného mimosporového poriadku - iná vec vyplývajúca z osobitného predpisu.

21.1 Rozhodnutie súdu o informačnej povinnosti matky vo vzťahu k otcovi nie je možné považovať ani za prekročenie návrhu z dôvodu, že v konaní, ktoré je možné začať aj bez návrhu, môže súd podľa § 40 C. m. p. prisúdiť aj viac než čoho sa účastníci domáhajú, ak to považuje v záujme maloletých detí za potrebné. Súdu je v § 24 ods. 5 zákona o rodine uložená povinnosť pri rozhodovaní o zverení maloletého

dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov dbať na právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati. Toto zákonné ustanovenie je potrebné primerane aplikovať aj na následné rozhodovanie o právach a povinnostiach rodičov vo vzťahu k maloletým deťom, ak o tejto otázke nebolo rozhodnuté v rozhodnutí o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti niektorého z rodičov. Napriek tomuto záveru odvolací zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie aj vo výroku III. považujúc tento výrok podľa § 379 písm. a) za závislý výrok na rozhodnutí vo veci samej o úprave styku z dôvodu, že ak bude styk otca s maloletými deťmi upravený, je potrebné ustáliť, či je uloženie takejto povinnosti ešte potrebné a nie je možné prehliadnúť ani skutočnosť, že súd o takto uloženej povinnosti matke rozhodol bez toho, aby mal skutočne zistené, že matka odmieta otca informovať deťoch. Táto otázka predmetom dokazovania v konaní nebola.

22. Nepochopiteľné je odvolanie matky vo vzťahu k výroku č. IV. rozsudku okresného súdu, ktorým rozhodol súd prvej inštancie o zrušení uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia o úprave styku otca s maloletými deťmi na každú sobotu párneho týždňa v roku od 14.30 hod. do 16.00 hod. za prítomnosti matky, matke bola uložená povinnosť detí na styk s otcom pripraviť a styk otcovi s nimi umožniť a rodičom aj maloletým deťom uložená povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie, keď sa matka proti tomuto uzneseniu v čase jeho vydania odvolala a nesúhlasila s úpravou styku ani uloženou povinnosťou maloletým deťom podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu a keď v konaní neustále zdôrazňuje, že styk otca s deťmi nie je možné nariadiť pre nevôľu detí, rešpektovať takéto rozhodnutie. Ak bolo cieľom matky dosiahnuť odvolaním zachovanie povinnosti otca podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu za účelom zlepšenia komunikácie s maloletými deťmi a jeho prístupu k nim, keďže tento výrok uznesenia č. k. 36P/173/2016-317 z 19.10.2017 odvolaním nenapadla, tak odvolací súd konštatuje, že jednostranné psychologické poradenstvo poskytované otcovi nemôže viesť k náprave vzťahov, ak sa rovnakého poradenstva nezúčastní matka a maloleté deti, pretože podiel na rozvrate vzťahov rodičov a detí majú všetci účastníci konania. Rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v tejto časti považuje odvolací súd za vecne správne, preto bolo podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdené.

23. Výrok č. X. o nároku účastníkov konania na náhradu trov konania je výrokom závislým na rozhodnutí vo veci samej. Ak bolo rozhodnutie, i keď len čiastočne vo veci samej zrušené, bolo nevyhnutné zrušiť aj závislý výrok o trovách konania s tým, že o nároku na náhradu trov konania účastníkov v súlade s ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku. Súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (396 ods.3 C.s.p.)

24. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v

ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).